

Temelji islamskog vjerovanja

Kao što svaka građevina ima svoje osnovne temelje, tako i islam ima temelje vjerovanja (ar. šurutul-iman) na kojima čvrsto opstoji. Šest je temelja vjerovanja o kojima nas je obavijestio Allahov Poslanik, neka su na njega Allahov mir i blagoslov: "...da vjeruješ u Allaha, u Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, u Sudnji dan i da vjeruješ u odredbu dobra i zla." (Hadis) Onaj ko negira ili posumnja u bilo koji temelj, takav neminovno poništava svoju vjeru (ar. iman), baš kao što i rušenje jednog od osnovnih temelja dovodi građevinu do njenog rušenja. "A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u onaj svijet – daleko je zalutao!" (Kur'an, 4/136)

1. Vjerovanje u Uzvišenog Allaha

Sva stvorenja prirodno su naklonjena da priznaju svog Stvoritelja, pa čak i kada se tome prethodno ne poduče. Neprebrojiva stvorenja koja svakodnevno svjedočimo u kosmosu neminovno imaju Stvoritelja koji je učinio da ona postoje, jer nemoguće je da bez ikakvog povoda nastanu ili da sama sebe besciljno stvore. Fascinirajuća je uređenost nebesa i Zemlje, veličanstveni sklad ljudskog organizma, postojanje i uloga različitih životinja i biljaka, klima i različita godišnja doba, zatim ogromne vodene površine, kako slane tako i slatke, tople ili hladne, i njihovi stanovnici... Sve nepobitno upućuje da ovaj kosmos ima jedinstvenog Stvoritelja.

Jedino istinsko božanstvo koje muslimani priznaju jeste Uzvišeni Allah, Jedinu istinski Gospodar svih stvorenja, vidljivih i nevidljivih, apsolutni i suvereni

Vladar svih svjetova. Allah je neprikosnoveni Tvorac i Stvoritelj, Onaj koji se o svemu brine i upravlja, koji sve opskrbljuje (ar. er-rububijjet). Isključivo On posjeduje najljepše epitete savršenstva i attribute potpunosti. Jedinu Allah ima najljepša imena i osobine koje ukazuju na potpunost i savršenost Njegovog Bića, na Njegova neograničena djela i sposobnosti (ar. el-esma'u ves-sifat). Ispravna spoznaja Uzvišenog Allaha nalaže da se isključivo On obožava, i niko više, da se samo Njemu upućuju dove i druga bogougodna djela (ar. ibadet) i da Mu se niko ravnim ne čini (ar. el-uluhijjet)!

2. Vjerovanje u Allahove meleke

Meleki su nevidljiva bića stvorena od svjetlosti mnogo prije stvaranja prvog čovjeka. Poslušni Allahovi robovi, Njegove ogromne vojske koje bespogovorno izvršavaju sve naredbe u kosmosu, meleki su bića koja nemaju spol, niti su u potrebi za hranom i pićem. Različitih su veličina, izgleda i vrsta, ovisno o funkciji koju obnašaju. Uzvišeni Allah odredio je da neki meleki vode brigu o biljnom svijetu i vremenskim prilikama, neki zapisuju ljudska djela, neki štite stvorenja od nevolja, neki su određeni za kažnjavanje u kaburu itd. Oni imaju po dva, tri ili više krila koja im omogućavaju kretanje izrazito velikim brzinama. Posjeduju sposobnost promjene prirodnog u ljudski oblik i mogu govoriti. Kao i ljudi, i meleki imaju svoja vlastita imena (npr. Mikail, Israfil, Malik itd.). Najodabraniji melek je Džibril – donositelj Allahove objave poslanicima. Svi meleki su srdačni prijatelji iskrenim vjernicima.

3. Vjerovanje u Allahove knjige

Uzvišeni Allah, iz Svoje milosti, slao je ljudima uputstva kako bi živjeli sretnim životom kojim je On, kao njihov apsolutni Gospodar, zadovoljan. Ta uputstva dolazila su u vidu objave. Objave su Allahov autentični govor koji je preko meleka dostavljan poslanicima. Njihov tačan broj je nepoznat, međutim, poznate su četiri velike Allahove objave: Zebur (objavljen Davudu, alejhis-selam), Tevrat (Musau, alejhis-selam), Indžil (Isau, alejhis-selam) i Kur'an (Muhammedu, alejhis-salatu ves-selam). Samo je Kur'an (Kitab, Mushaf) sačuvan u svom izvornom obliku, za razliku od svih ostalih objava čija je autentičnost obezvrijeđena neoborivim naučnim argumentima. Kur'an je ujedno i posljednja Allahova objava, vjerozakon (ar. šerijat), koji je derogirao sve prethodne, i koji je uputstvo, lijek i milost ljudima do Sudnjeg dana. Njegovo učenje je ibadet, a praktična sprovedba njegovih naredbi predstavlja pokornost Uzvišenom Allahu. Kur'an je izazov modernoj nauci, on je nadnaravno djelo pred čijim naučnim činjenicama zastaje dah. Kazuje nam priče o prijašnjim i budućim narodima, izvor je svih saznanja o dostojnom životu i put ka sreći na ovom i budućem svijetu. Sastoji se od 30 dijelova (ar. džuz') i 114 kur'anskih poglavlja (ar. sura) koja počinju sa poglavljem El-Fatiha (Pristup), a završavaju sa En-Nas (Ljudi).

4. Vjerovanje u Allahove poslanike i vjerovjesnike

Allahovi poslanici su odabrani ljudi odlikovani poslanicom od Uzvišenog Allaha. Primarna zadaća bila

im je da ljudima dostave i ispravno protumače Allahovu objavu. Neki su dobivali objavu u obliku novog vjerzakona (poslanici), a neki su dobivali objavu kojom su podsjećali i upućivali na vjerzakon prethodnog poslanika (vjerovjesnici). Kada bi nailazili na nevjericu i sumnjičavost svojih sunarodnjaka, Allah bi ih pomagao nadnaravnim čudima (ar. mu'džize), kojima su dokazivali istinitost svoje poslanice. Allahovi poslanici su mnogobrojni, a u Kur'anu ih je imenom spomenuto dvadeset i pet. Među njima najodlikovaniji (ar. ulul-'azm) su: Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i Muhammed, neka je na sve njih mir i Allahov blagoslov. Prvi je bio Adem, a posljednji Muhammed, koji je pečat svim poslanicima i vjerovjesnicima. On je poslat čitavom čovječanstvu i njegov vjerzakon je obavezujući do Sudnjeg dana. Vjerovanje u Allahovog poslanika Muhammeda, neka su na njega Allahov blagoslov i mir, obavezuje na: potvrđivanje onoga što je govorio i o čemu je obavijestio, poslušnost u onome što je naredio, klonjenje od onoga što je zabranio i pogrdio, i obožavanje Allaha isključivo na način koji nam je on pojasnio.

5. Vjerovanje u Sudnji dan

Čvrsto vjerovanje u Dan proživljenja, kao i u sve događaje koji će se toga dana dogoditi, o kojima smo obaviješteni u Kur'anu i vjerodostojnim predajama Allahovog Poslanika, neizostavni je dio islamskog vjerovanja. Tačno vrijeme nastupanja Sudnjeg dana niko, osim Allaha, ne poznaje, čak ni bliski melek ni najodabraniji poslanik. Međutim, postoje predznaci Sudnjeg dana, mali i veliki, koji nagovještavaju njegovu blizinu. Ovaj temelj podrazumijeva i vjerovanje u događaje kao što su dolazak meleka smrti i svijet Berzaha, kabursko iskušenje i kaburska blagodat i nevolja, puhanje u Sur, proživljenje i okupljanje svih

ljudi, primanje knjige učinjenih djela i njihovo vaganje, šefat – zagovaranje, prelazak preko Sirat-ćuprije, ulazak u Džennet i njegove blagodati ili u Džehennem i njegove patnje, vječnost ahireta itd.

6. Vjerovanje u odredbu dobra i zla

Kader je Allahovo određenje kome je prethodilo Njegovo apsolutno znanje o svim stvorenjima i veličanstvena mudrost. Allahovo predodređenje je sve ono što će se događati u budućnosti, a što je poslušno Pero tačno zapisalo u knjizi Levhil-Mahfuzu. Niko ne može izbjeći ono što mu je u Knjizi predodređeno, niti učiniti ono što mu nije predodređeno. Allah detaljno poznaje stanje Svojih robova, ono što oni kriju i što na javu iznose, poznaje izvore njihove opskrbe, njihov životni vijek i djela koja će činiti. On zna šta je bilo i šta će biti prije negoli se to i desi. To je čvrsto ubjeđenje da sve, bilo dobro ili zlo, biva Allahovom voljom i odredbom. Uzvišeni Allah ima potpuno pravo da čini ono što želi, i sve što se dešava biva Njegovom voljom i određenjem. On neće biti pitan za ono što radi, a Njegovi robovi će biti pitani. S obzirom da ljudi imaju slobodnu volju i znaju šta njihov Gospodar od njih traži, a ne znaju šta je zapisano u Levhil-Mahfuzu, ne mogu se pravdati kaderom, nego su dužni da nastoje ostvariti najbolje rezultate u svom životu.

"Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva u vjerovanje: 'Vjerujte u Gospodara vašeg!' – i mi smo mu se odazvali. Gospodaru naš, oprosti nam grijeha naše i pređi preko nevaljalih postupaka naših, i učini da poslije smrti budemo s onima dobrima." (Kur'an, 3/193)

osnovni
temelji
ISLAMSKOG
vjerovanja